

3.11 Uskonto

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämänkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot.

Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteistyötahot

Uskonnon opiskelussa yhteistyökumppaneita ovat Oulun ev.lut. seurakunnat, ortodoksinen ja katolinen seurakunta sekä muut uskonnolliset yhteisöt.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssilla UE1 perehdytään uskonnon peruskäsitteisiin ja uskontoon ilmiönä, joten se on suositeltavaa suorittaa ennen muita uskonnon pakollisia ja syventäviä kursseja.

Kurssin UE6 voi suorittaa vasta pakollisten kurssien jälkeen.

Kurssien itsenäinen suorittaminen

- *Kurssin itsenäisestä suorittamisesta ja sen edellyttämistä tehtävistä on sovittava aineen opettajan kanssa.*
- *Kurssia UE3 Ihmisen elämä ja etiikka ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, koska lähiopetuksessa toteutuva aktiivinen vuorovaikutus on keskeistä kurssin tavoitteiden saavuttamisen kannalta.*
- *Kurssia UE6 ei voi suorittaa itsenäisesti.*

3.11.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Pakolliset kurssit

1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

Aihokokonaisuudet

- *Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys*
  - *oman katsomuksen tunnistaminen ja rakentaminen sekä toisten katsomusten tunteminen ja arvostaminen*
  - *oman perustellun mielipiteen muodostaminen ja ilmaiseminen ja toisten mielipiteen kunnioittaminen*
  - *uskonto yhteiskuntaa luovana, uudistavana ja säilyttävänä tekijänä*
  - *kansalaisuskonnon käsite*
- *Hyvinvointi ja turvallisuus*
  - *uskonto hyvinvointia ja turvallisuutta luovana ja vaarantavana tekijänä*
- *Kestävä kehitys*
  - *erilaisten katsomusten analysointi haastaa pohtimaan kestävää elämäntapaa*
- *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
  - *uskonnon luonteen ja merkityksen ymmärtäminen väylänä keskinäiseen kunnioittamiseen perustuvaan monikulttuurisuuteen*
  - *Uskonnon ja Raamatun vaikutus suomalaisiin, eurooppalaisiin ja yleisiinhi-millisiin arvoihin ja kulttuuriin (esimerkiksi taide ja juhlaperinne)*
- *Viestintä ja mediaosaaminen*
  - *uskonnon vaikutusten havaitseminen mediassa*
  - *mediakriittisyys uskontoja käsittelevän materiaalin tulkinnassa*

2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla

- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu
- kirkkohistoriallisten kehityslinjoiden havaitseminen Oulussa

Aihokokonaisuudet

- *Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys*
  - *kristinuskon rooli valta- ja vastakulttuurina eri yhteiskuntajärjestelmissä eri aikakausina*
  - *kristinuskon vaikutus ihmisoikeuksien toteutumiseen*
- *Hyvinvointi ja turvallisuus*
  - *sosiaalisen auttamisen historia ja nykypäivä, esimerkiksi lähimmäisen auttaminen ja sairaanhoito kirkon historian vaiheissa, kirkollinen diakoniatyö*
- *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
  - *kristinuskon ja kristillisten kirkkojen kulttuurinen vaikutus Suomessa ja muualla maailmassa*
  - *opiskelijan omien kulttuuristen juurien tunnistaminen ja kulttuuri-identiteetin selkiytyminen*
- *Viestintä ja mediaosaaminen*
  - *kristinuskon ja kristilliset kirkot mediassa tuottajina ja kohteina*

3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

Aihekokonaisuudet

- *Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys*
  - *ihmisoikeudet ja niiden soveltaminen*
  - *oman perustellun ja kriittisen mielipiteen muodostaminen, sen esittäminen ja siitä keskusteleminen toisten mielipiteitä kunnioittaen*
  - *työn etiikka ja merkitys yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *Hyvinvointi ja turvallisuus*
  - *omien näkemysten ja tunteiden ilmaisu vuorovaikutustilanteissa*
  - *ristiriitaisten tilanteiden kohtaaminen ja käsittely*
- *Kestävä kehitys*
  - *ihmisen elämäntapojen ja luonnon välisen suhteen ongelmien käsittely*
  - *tuotannon, markkinoinnin ja kulutuksen etiikka*
  - *Suomen ev.lut. kirkon ympäristöohjelman tarjoamat näkökulmat*
- *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
  - *monikulttuurisen yhteiskunnan tuomat haasteet*
- *Teknologia ja yhteiskunta*
  - *tiedon, teknologian ja luonnon käyttämiseen liittyvät kysymykset*
  - *tekniikan sovellusten ja ihmisarvon välinen suhde*
- *Viestintä ja mediaosaaminen*
  - *tiedonvälityksen ja kaupallisen median eettiset kysymykset*

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

Aihekokonaisuudet

- *Hyvinvointi ja turvallisuus*
  - *uskonnot hyvinvointia ja turvallisuutta luovana ja vaarantavana tekijänä*
- *Kestävä kehitys*
  - *uskontojen näkemykset ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta*
- *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
  - *muiden uskontojen tuntemus osana kulttuurista lukutaitoa*
  - *monikulttuurisuuden ymmärtäminen ja arvostaminen*
  - *valmiuksien saaminen kulttuurien väliseen toimintaan*
- *Viestintä ja mediaosaaminen*
  - *tiedotusvälineiden antama kuva uskonnoista*

5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- uskonto ja uskonnot Oulussa

Aihekokonaisuudet

- *Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys*
  - *luterilainen kirkko ja muut uskonnolliset yhteisöt osallistumisen ja vaikuttamisen näkökulmista*
- *Hyvinvointi ja turvallisuus*
  - *uskonnon ja uskonnollisen yhteisön elämäniloa antava ja eheyttävä vaikutus*
  - *uskonnollisten yhteisöjen tarjoamat tukiverkostot elämän kriisitilanteissa*
  - *uskonto ja uskonnollinen yhteisö hyvinvoinnin ja turvallisuuden horjuttajana*
- *Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
  - *suomalaisen yhteiskunnan katsomuksellinen ja uskonnollinen moni-ilmeisyys*
  - *oman identiteetin jäsentäminen osana suomalaista katsomusperinnettä*
  - *uskonto suomalaisessa taiteessa*
- *Viestintä ja mediaosaaminen*
  - *Suomessa toimivien uskonnollisten yhteisöjen vaikutus ja näkyminen medias-
sa*

Koulukohtainen kurssi (0,5 kurssia)

6. Kertauskurssi (UE6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on

- *kerrata uskonnon keskeiset oppisisällöt*
- *syventää opiskelijan käsitystä uskonnosta kulttuuria luovana ja ylläpitävänä tekijänä*
- *harjoitella reaalkoetehtäviin vastaamista*

Keskeiset sisällöt

- *uskonnon luonne ja merkitys*
- *kristinuskon ja kristillisten kirkkojen historia*
- *kristinuskon dogmatiikka ja etiikka*
- *maailmanuskonnot*
- *uskonto Suomessa ja suomalainen usko*

Aihekokonaisuudet

Kertauskurssin aiheisiin sisältyvät kaikki aihekokonaisuudet siten kun kunkin pakollisen ja syventävän kurssin yhteydessä on todettu.

Arviointi

Kurssi arvioidaan suoritettu/hylätty merkinnällä